

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.7.2.28>

CYWILNOPRAWNA REGULACJA STOSUNKÓW MAGAZYNOWYCH W ZAKRESIE POŚREDNICTWA CELNEGO

Dmytro Shutiak

*Główny Inspektor Państwowy Wydziału Zdalnego Wsparcia Szkolenia Specjalistycznego Departamentu Szkolenia Specjalistycznego i Wsparcia Kynologicznego Państwowej Służby Celnej (Chmielnicki, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0002-5520-2991*

Adnotacja. Artykuł bada cechy cywilnoprawnej regulacji umów magazynowych w zakresie pośrednictwa celnego. Zidentyfikowano cechy charakterystyczne odróżniające składowanie w rozumieniu prawa cywilnego i celnego. Autor zbadał cechy świadczenia usług przez magazyny czasowego składowania i magazyny celne. Magazyny celne mają podwójny przedmiot regulacji jako system celny, który określa status celny towarów oraz rodzaj działalności celnej.

Autor stwierdza, że klasyfikacja magazynów czasowego składowania i magazynów celnych nie ogranicza się do ich podziału na otwarte i zamknięte, ponieważ można zastosować kryteria, które mają zastosowanie w innych magazynach (forma własności, rodzaj przechowywanych produktów, specjalizacja towarowa, wyposażenie techniczne).

Autor udowadnia, że badane umowy mają charakter przedsiębiorczy, wynikający z działalności stron umowy – osoby prowadzącej agencję celną i uczestnika zagranicznej działalności gospodarczej. Podstawowe obowiązki właściciela magazynu są ustalane przez prawo cywilne, które obejmuje wszystkie niezbędne środki w celu zachowania majątku, środki w celu wykorzystania majątku przekazanego mu do składowania, chyba że umowa stanowi inaczej. Przepisy celne nakładają na właściciela dodatkowe obowiązki.

Słowa kluczowe: pośrednictwo celne, składowanie w magazynie celnym, umowa o świadczenie usług, magazyn czasowego składowania, magazyn celny, reżim celny, działalność gospodarcza zagraniczna.

CIVIL LEGAL REGULATION OF STORAGE RELATIONS IN THE FIELD OF CUSTOMS INTERMEDIATION ACTIVITY

Dmytro Shutiak

*Chief State Inspector of the Department of Remote Support of Special Training
Department of Specialized Training and Cynological Support of the State Customs Service of Ukraine
(Khmelnitsky, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0002-5520-2991

e-mail: chernyack.lena@gmail.com

Abstract. The article examines the features of civil law regulation of storage contracts in the field of customs brokerage. The characteristic features that distinguish storage in the understanding of civil and customs legislation are identified. The author investigates the peculiarities of providing services in temporary storage warehouses and customs warehouses. Customs warehouses have a dual subject of regulation as a customs regime that determines the customs status of goods and the type of customs business.

The author concludes that the classification of temporary storage warehouses and customs warehouses is not limited to their division into open and closed, as criteria can be used that are applicable to any other warehouses (ownership, type of stored products, product specialization, technical equipment).

The author argues that the studied contracts have a business nature, due to the activities of the parties to the contract – a professional custodian and a participant in foreign economic activity. The main responsibilities of the owner of the warehouse are established by civil law, which includes all necessary measures for the preservation of property, measures for the use of the property transferred to him for storage, unless otherwise provided by contract. Customs legislation imposes additional obligations on the owner.

Key words: customs mediation, customs broker, storage in a customs warehouse, service agreement, temporary storage warehouse, customs warehouse, customs regime, foreign economic activity.

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ЗБЕРІГАННЯ У СФЕРІ МИТНОЇ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Дмитро Шутяк

*головний державний інспектор відділу дистанційного супроводження спеціалізованої підготовки
Департаменту спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення
Державної митної служби України (Хмельницький, Україна)*

ORCID ID: 0000-0002-5520-2991

e-mail: chernyack.lena@gmail.com

Анотація. У статті досліджують особливості цивільно-правового регулювання договорів зберігання у сфері митного посередництва. Визначено характерні риси, що відрізняють зберігання в розуміння цивільного та митного законодавства. Автором досліджено особливості надання послуг складами тимчасового зберігання й митними

складами. Митні склади мають подвійний предмет регулювання як митний режим, який визначає митний статус товарів, і вид митної підприємницької діяльності.

Автор доходить висновку, що класифікація складів тимчасового зберігання та митних складів не обмежується їх поділом на відкриті й закриті, оскільки можуть бути використані критерії, які є застосовними до будь-яких інших складів (форма власності, вид продукції, що зберігається, товарна спеціалізація, технічна оснащеність).

Автор доводить, що досліджувані договори мають підприємницький характер, обумовлений діяльністю сторін договору – професійного зберігача й учасника зовнішньоекономічної діяльності. Основні обов'язки власника складу встановлюються цивільним законодавством, що включає всі необхідні заходи для збереження майна, заходи з використання переданого йому на зберігання майна, якщо інше не передбачено договором. Митне законодавство накладає на власника додаткові зобов'язання.

Ключові слова: митне посередництво, митний брокер, зберігання на митному складі, договір про надання послуг, склад тимчасового зберігання, митний склад, митний режим, зовнішньоекономічна діяльність.

Вступ. Митне законодавство в усіх країнах світу спрямовано на спрощення проходження митного контролю відповідно до рекомендацій Всесвітньої митної організації, для чого створюються елементи навколomitної інфраструктури, основними з яких є митні склади для зберігання товарів, для яких розроблена окрема митна процедура.

Помістивши товари під митний процедуру митного складу й розміщуючи товари на зберігання на території митного складу, учасники зовнішньоекономічної діяльності отримують низку переваг, до яких належать:

- відсутність необхідності сплачувати митні збори й податки при ввезенні товарів на окремі митні території, щодо яких встановлюються особливі режими та преференції;
- можливість зберігання товарів на митній території протягом тривалого часу;
- можливість оперативного перерозподіляти товари по каналах збуту на внутрішньому ринку тощо.

Актуальність теми дослідження зумовлена в тому числі необхідністю дослідження проблем у сфері діяльності митних складів, а також виокремлення особливостей цивільно-правового регулювання таких відносин.

Теоретичні засади діяльності зі зберігання на митних складах неодноразово ставали предметом наукових розвідок у різних сферах таких авторів, як Л. Андреева, І. Бондаренко, Е. Гвардзинська, Л. Гризунова, А. Дунська, А. Загородній, О. Коробкова, Т. Магнутова, О. Мельник, І. Міщенко, С. Мотуренко, Н. Осадча, Д. Приймаченко, В. Резнікова, В. Самойловська, І. Світлак, Н. Трішкіна й інші. Однак питання цивільно-правової природи договорів зберігання у сфері митної посередницької діяльності нині ґрунтовно не досліджено, зважаючи на комплексність інституту митного посередництва та розгалуженість і різну профільність спрямування національного законодавства.

Основна частина. Метою статті є визначення особливостей цивільно-правового регулювання договорів зберігання в митній сфері.

Митні склади покликані виконувати такі функції: 1) забезпечення митної операції зберігання іноземних товарів або до їх випуску митним органом відповідно до заявленої митної процедури, або до завершення інших дій, передбачених митним законодавством; 2) реалізація функції митного контролю щодо забезпечення збереження й незмінності складованих товарів та інші дії в митних цілях.

У контексті дослідження вагомим значенням набуває передусім розмежування понять «склад митного органу» та «митний склад». Так, ст. 239 Митного кодексу (далі – МК) України передбачено можливість створення й функціонування складу митниці (Митний кодекс України, 2012). Під склади митниці ДФС України може бути використане приміщення, резервуари, майданчики (криті й відкриті), холодильні чи морозильні камери, які належать митниці або використовуються митницею, спеціально обладнані з метою зберігання під митним контролем товарів чи транспортних засобів комерційного призначення, що визначено відповідним наказом митниці. У межах складів митниці створюються відповідні зони митного контролю, де здійснюються митні формальності. Відповідно, митниця несе відповідальність, визначену законом, у разі пошкодження чи втрати товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які зберігаються на таких складах.

Порядком роботи складу митного органу, затвердженим Наказом Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 627, визначено процедури організації роботи таких складів, визначено вимоги, які ставляться до товарів і транспортних засобів комерційного призначення, які можуть зберігатися на складі митного органу, окреслюються умови розміщення таких товарів і транспортних засобів, визначається перелік операцій, що може бути застосовано до товарів, які розміщуються на складах митних органів, строки зберігання на таких складах (Порядок роботи складу митного органу, 2012).

Митним складом, відповідно до ст. 121 МК України, є митний режим, у межах якого іноземні товари або товари, національні за походженням, зберігаються під митним контролем з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (Митний кодекс України, 2012).

Розміщення товарів на митних складах і вивезення їх за його межі здійснюється лише за присутності уповноважених посадових осіб митного органу. Усі операції на таких складах повинні здійснюватися лише за дозволом відповідного митного органу, а робота митного складу організовується так, щоб не мало місця розміщення на ньому або вилучення з нього товарів без указаного контролю органу. Тому важливою особливістю роботи митних складів є те, що товари повинні зберігатися в межах таких складів лише з обов'язковим накладенням митного забезпечення митного органу й пломб утримувача митного складу (Мельник, Муқан, Яцишин, 2016: 44). Специфічні особливості зберігання на митному складі полягають у тому, що, відповідно

до митного режиму, увезені товари зберігаються під митним контролем без справляння митних зборів і податків (ПДВ, акцизів). Також до таких товарів не застосовуються заходи з ліцензування, квотування, але тільки в межах періоду зберігання.

Варто відзначити, що митна посередницька діяльність одним із основним напрямів має власне складську діяльність. Сьогодні це склади тимчасового зберігання (далі – СТЗ), митні склади (далі – МС). Однак МС, як правовий інститут, має подвійний предмет регулювання. З одного боку, це однойменний митний режим, який визначає митний статус товарів, а з іншого – вид митної підприємницької діяльності, у чому правовий статус МС збігається з правовим статусом СТЗ.

Власник СТЗ, як і власник МС, здійснюють митну підприємницьку діяльність зі зберігання товарів, що перебувають під митним контролем: власник СТЗ зберігає, як правило, іноземні товари відповідно до митної процедури тимчасового зберігання, тобто до їх випуску під певний митний режим або до їх поміщення під іншу, яка не є тимчасовим зберіганням, митну процедуру, а власник МС зберігає товари, поміщені, як правило, під митний режим митного складу.

На жаль, нині відсутнє легальне поняття «зберігання товарів, що перебувають під митним контролем». У юридичній літературі під зберіганням розуміється діяльність зі збереження певного майна (Мотуренко, 2005: 114). У сучасних нормативних актах немає єдиного поняття «склад» або «складське приміщення». Наприклад, митне законодавство визначає склад як відповідним чином облаштовані приміщення та/або криті чи відкриті майданчики для зберігання товарів (ч. 1 ст. 437 МК України) або митний режим (ст. 121 МК України), цивільне законодавство – як організацію, яка зберігає товар і надає послуги, пов'язані зі зберіганням, на засадах підприємницької діяльності (ч. 1 ст. 956 Цивільного кодексу (далі – ЦК) України) (Цивільний кодекс України, 2003).

На нашу думку, власне у сфері здійснення митної посередницької діяльності методологічно більш правильним є визначення складу саме як через спеціально облаштоване приміщення або майданчики, що використовуються для збереження певного майна. Тоді, відповідно, зберігання товарів, що перебувають під митним контролем, може бути визначене як діяльність із розміщення товарів – рухомого майна, а також віднесених до нерухомих речей транспортних засобів, що не використовуються для платного чи безоплатного комерційного або промислового перевезення – у складському приміщенні та/або на відкритому майданчику, а також утримання й догляд за ним для забезпечення якості та кількості товару в митних цілях.

У національному законодавстві розрізняється професійне й непрофесійне зберігання. Професійним вважається таке зберігання, за якого таку послугу надає будь-яка комерційна або некомерційна організація, для якої зберігання є однією із цілей професійної діяльності, а особи, які здійснюють професійне зберігання, визнаються, відповідно, професійними зберігачами. Зберігання, що не відповідає зазначеним критеріям, визнається непрофесійним.

СТЗ та МС можуть бути двох типів: відкритого й закритого. СТЗ та МС визнаються складами відкритого типу, якщо вони доступні для зберігання будь-яких товарів і використання будь-якими особами, тоді як СТЗ та МС закритого типу призначені для зберігання товарів власника СТЗ або власника МС чи для зберігання певних товарів. Доступність СТЗ та МС відкритого типу для використання таких будь-якими особами наближує їх до цивільно-правового поняття товарного складу (ст. 956 ЦК України). У свою чергу, Л.М. Гризунова відзначає, що СТЗ та МС відкритого типу є особливим видом товарних складів (Коментарий к Таможенному кодексу Российской Федерации, 2004: 232).

Класифікація СТЗ та МС не обмежується поділом на два типи, оскільки можуть бути використані критерії, які є застосовними до будь-яких інших складів, наприклад, запропоновані В.В. Дибською: форма власності, вид продукції, що зберігається, товарна спеціалізація, технічна оснащеність, тощо (Дыбская, 2005: 43).

Заслуговує на увагу наведений І.В. Тимошенко поділ СТЗ та МС на приватні й публічні. Приватними, у свою чергу, визнаються СТЗ та МС, власниками яких не є митні органи, тоді як публічними навпаки. Діяльність публічних СТЗ та МС не є підприємницькою і посередницькою діяльністю, а особи, що її здійснюють, не є підприємцями й посередниками. Приватні СТЗ та МС, навпаки, здійснюють митну підприємницьку діяльність. Здійснюючи в інтересах третіх осіб професійне зберігання товарів, що перебувають під митним контролем, і будучи незалежними від державних структур, власники СТЗ та МС пов'язують учасників зовнішньоекономічної діяльності й державу в особі митних органів і виступають у цих відносинах посередниками (Тимошенко, 2003: 36).

На думку М.І. Брагинського й В.В. Вітрянського, договір зберігання майна на СТЗ та МС є складним змішаним договором, що передбачає прийняття зберігачем, крім власне зберігання й у безпосередньому зв'язку з ним, обов'язку здійснювати дії, які становлять предмет інших договорів: виконання функцій підрядника при здійсненні робіт, необхідних для забезпечення схоронності прийнятого на зберігання майна, здійснення доставки товароволодільцю збережених речей після закінчення договору, тощо (Брагинский, Витрянский, 2011: 654). Із цією позицією варто погодитися, указавши, що обов'язок зберігати товар, переданий на склад, а також здійснювати із цим товаром певні операції існує у власника відповідного складу не тільки перед товароволодільцем, а й перед митними органами. Така особливість договору зберігання товарів, що перебувають під митним контролем, робить можливим умовно розділити обов'язки та права власників СТЗ та МС як учасників митної посередницької діяльності на функціональні, фіскальні й організаційні.

У свою чергу, функціональні обов'язки власника відповідного складу необхідно пов'язувати, відповідно, із забезпеченням збереження товарів, розміщених на зберігання:

1) дотримання умов і вимог, установлених МК України щодо зберігання товарів, що перебувають під митним контролем;

2) забезпечення збереження товарів (транспортних засобів), які перебувають на відповідному складі чи прилеглий до нього території, що є зоною митного контролю;

3) забезпечення неможливості доступу сторонніх осіб до товарів (транспортних засобів), що знаходяться на складі або прилеглий до нього території, без дозволу митного органу.

Між власником складу й особою, яка поміщає товари на зберігання, укладається договір. Такий договір має реальний характер. Тому в обов'язковому порядку з моменту передачі товару на зберігання, що реєструється в книзі обліку товарів, які зберігаються на складі, робиться відповідна відмітка. З моменту видачі товару зобов'язання за договором уважаються виконаними, а сама видача може наставати тільки після сплати митних платежів. Розмір платежів нараховується відповідно до заявленого митного режиму.

В організаційні обов'язки власника складу входять такі дії: 1) створення умов, за яких буде виключена можливість вилучення з митного складу товарів, що знаходяться на зберіганні, поза митним контролем; 2) неперешкоджання митному контролю; 3) виконання всіх вимоги зі створення та легалізації діяльності складу; 4) забезпечення режиму роботи на складах, форми обліку товарів, строків надання звітностей про товари, що зберігаються на складах, вимог до облаштування складу; 5) забезпечення доступу посадових осіб митних органів до товарів, що зберігаються на складах, а також виконання всіх вимог у межах дії митного законодавства; 6) урахування всього товару на складі, надання повної звітності по ньому; 7) забезпечення схоронності товарів в разі припинення діяльності й гарантування дотримання механізмів реалізації товарів, що прострочені за термінами зберігання.

Варто відзначити, що власники СТЗ та МС мають низку прав у межах укладених договорів. Серед іншого, власник складу має право на отримання винагороди за зберігання відповідного товару. Необхідно також відзначити право власника відповідного складу самостійно приймати рішення й уживати заходи щодо забезпечення збереження товарів. Зокрема, з товарами, що перебувають на СТЗ або МС, можуть відбуватися операції, необхідні для забезпечення збереження товарів у незмінному стані (чистка, провітрювання, сушка, нанесення антикорозійного покриття тощо), огляд і вимірювання товарів, їх переміщення в межах складу за умови, що ці операції не призведуть до зміни стану товарів, порушення їх упаковки або зміни накладених засобів ідентифікації. Усі зазначені операції проводяться без узгодження з митними органами. Разом із тим окремі операції можуть здійснюватися тільки з дозволу митного органу: узяття проб і зразків збережених товарів, виправлення їх пошкодженої упаковки, підготовка товарів до вивезення зі складу та продовження їх транспортування. На МС, крім зазначених вище операцій, з дозволу митного органу можуть здійснюватися прості складальні операції, дроблення партій і формування відправлень, сортування, упакування, перепакування, маркування, а також операції, необхідні для поліпшення товарних якостей.

Зазначені операції можуть реалізовуватися працівниками відповідних складів за домовленістю з товаровласником або особами, що наділені повноваженнями щодо товарів, і їх представниками. У тих випадках, коли операції зі збереженими товарами відбуваються іншими, ніж працівники складу, особами, власники СТЗ та МС мають право визначити умови доступу таких осіб на склад.

Митне законодавство не виключає права власника відповідного складу зберігати товар зі знеособленням, стосовно товарів, що зберігаються навалом, розсипом або наливом. Відносно негабаритні, великогабаритні, збережені розсипом або навалом товари допускається зберігати не тільки на території складу, а й на прилеглий до СТЗ території. Про зберігання товару з його знеособленням має бути в обов'язковому порядку зазначено в договорі, що, безумовно, передбачає складання договору у вигляді єдиного документа.

Відповідно, розмір винагороди під час зберігання товарів має цивільно-правову природу, тому розмір установлюється на договірних засадах.

Отже, варто вказати, що операції, які можуть проводитися з товарами, що перебувають на зберіганні СТЗ та МС, можна поділяти на операції із забезпечення схоронності цих товарів та операції щодо підготовки товарів до продажу і транспортування.

Варто відрізнити процедури, за якими передаються товари на СТЗ та МС. Товари на СТЗ потрапляють тільки після подачі декларації й вибору митного режиму. СТЗ вважають місце, де вантажі знаходяться під митним контролем. Цей митний контроль починається з часу подання вантажу митному органу до моменту їх випуску після обрання відповідного митного режиму, що має на увазі вільний обіг, транзит, тимчасове ввезення тощо. З усіх вище перерахованих умов впливає, що можлива ситуація, коли товар зі СТЗ направляється на МС. Вантаж у принципі може продовжувати зберігатися під режимом митного складування.

При тимчасовому зберіганні та складах необхідним є облік вантажів. Перевізником подаються транспортні, товаросупровідні й інші комерційні документи, що дають змогу ідентифікувати товари і транспортні засоби в строки, передбачені законодавством.

Зважаючи на реальність, договір зберігання вступає в силу з моменту поміщення товару або транспортного засобу на склад. Факт передачі речі на склад (умова реальної угоди) фіксується митним документом обліку. Митним документом обліку є вантажна митна декларація, коротка декларація або транспортні й товаросупровідні документи.

Певні особливості має також розпорядження незатребуваними в строк товарами. Власник СТЗ або МС не може самостійно продати незатребувані після закінчення строків зберігання речі, за загальними правилами, які для цього передбачені ЦК України, оскільки митне законодавство встановлює обов'язок після закінчення

строку зберігання товарів на СТЗ помістити такі товари під іншу митну процедуру або під певний митний режим, а після закінчення терміну зберігання на МС – під інший митний режим. Порушення встановлених термінів зберігання є порушенням митних правил і, виходячи за рамки приватних відносин власника складу й товароволодільця, тягне для останнього відповідальність у межах спеціального митного законодавства. Водночас переміщення незатребуваних у встановлений строк товарів під іншу митну процедуру або інший митний режим пов'язане з фінансовими витратами, які повинні бути покриті за чийсь рахунок, як і послуги зі зберігання таких товарів, у тому числі в разі переміщення таких товарів митним органом. Відповідно, на нашу думку, такі норми мають бути визначені власне в межах цивільно-правового договору зберігання.

Висновки. Отже, у ході проведеного аналізу цього виду зберігання можна дійти висновку, що досліджувані договори мають підприємницький характер, зумовлений діяльністю сторін договору – професійного зберігача й учасника зовнішньоекономічної діяльності, оскільки майно, що перевозиться для цілей, не пов'язаних із підприємницькою діяльністю, як правило, не поміщається на будь-які склади, зважаючи на свою незначну кількість. Основні обов'язки власника складу встановлюються цивільним законодавством, що включає в себе всі необхідні заходи для збереження майна, заходи з використання переданого йому на зберігання майна, якщо інше не передбачено договором. У свою чергу, митне законодавство накладає на власника додаткові зобов'язання, передусім це стосується заходів щодо забезпечення нормальних умов для проведення митного контролю на складі.

Список використаних джерел:

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 44–45, 46–47, 48. Ст. 552.
2. Про затвердження Порядку роботи складу митного органу: Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 627. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1097-12#Text> (дата звернення: 23.11.2020).
3. Мельник О.Г., Муқан О.В., Яцишин О.І. Особливості застосування митного режиму «Митний склад» під час імпорту нафтопродуктів. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку»*. 2016. № 851. С. 42–47.
4. Мотуренко С.М. Правовое положение таможенных посредников : дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Москва, 2005. 169 с.
5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356.
6. Комментарий к Таможенному кодексу Российской Федерации / О.В. Голландцева, Л.М. Грызунова, И.В. Гущина и др. ; под ред. А.Н. Козырина. Москва : ТК Велби, Проспект, 2004. 1056 с.
7. Дыбская В.В. Логистика складирования для практиков. Москва, 2005. 208 с.
8. Тимошенко И.В. Комментарий к КоАП глава 16. Административные правонарушения в области таможенного дела : научно-практический комментарий к Кодексу РФ об административных правонарушениях. Москва : ИКЦ МарТ, Ростов-на-Дону : Издат. центр МарТ, 2003. 288 с.
9. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Москва, 2011. Кн. 3 : Договоры о выполнении работ и оказании услуг. 1055 с.

References:

1. Mytnyi kodeks Ukrainy [Customs Code of Ukraine] vid 13.03.2012 roku № 4495-VI. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 2012, 44–45, 46–47, 48, St. 552 [In Ukraine].
2. Pro zatverdzhennia Poriadku roboty skladu mytnoho orhanu [About the hardened order of robotic storage of the organ] : Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 30.05.2012 r. №. 627. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1097-12#Text> (access date : 23.11.2020) [In Ukraine].
3. Melnyk O. H., Mukan O. V., Yatsyshyn O. I. (2016) Osoblyvosti zastosuvannia mytnoho rezhymu «Mytnyi sklad» pid chas importu naftoproduktiv [Peculiarities of storing the mitt regime «Mittny warehouse» before the hour of importing naphtha products]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnikha»*. *Menedzhment ta pidpryyemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku* [Bulletin of the National University «Lvivska Politechnika». Management and production in Ukraine : stages of development and development], № 851, S. 42–47 [In Ukraine].
4. Moturenko S.M. (2005) Pravovoe polozhenie tamozhennykh posrednikov [Legal status of customs intermediaries]: diss. ... kand. yurid. nauk : 12.00.03. Moskva, 169 p. [In Russian].
5. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [Civil Code of Ukraine] vid 16.01.2003 r. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 2003. № 40–44. St. 356 [In Russian].
6. Kommentariy k Tamozhennomu kodeksu Rossiyskoy Federatsii (2004) [Commentary on the Customs Code of the Russian Federation] / Gollandtseva O.V., Gryzunova L.M., Guschina I.V. i dr.; Pod red. A.N. Kozyrina. M. : TK Velbi, Izd-vo Prospekt, 1056 s.
7. Dyibskaya V.V. (2005) Logistika skladirovaniya dlya praktikov. M., 208 s. [In Russian].
8. Timoshenko I.V. (2003) Kommentariy k KoAP glava 16. Administrativnyie pravonarusheniya v oblasti tamozhennogo dela : nauchno-prakticheskiy kommentariy k Kodeksu RF ob administrativnyih pravonarusheniayah [Commentary on the Code of Administrative Offenses, chapter 16. Administrative offenses in the field of customs: scientific and practical commentary on the Code of the Russian Federation on Administrative Offenses]. M.: IKTs MarT, Rostov-n/D. : Izdat. tsentr MarT, 288 s. [In Russian].
9. Braginskiy M.I., Vitryanskiy V.V. (2011) Dogovornoe pravo [Contract law.]. Kn. 3: Dogovoryi o vyipolnenii robot i okazanii uslug [Contracts for the performance of work and the provision of services]. M., 1055 s. [In Russian].